

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету здоров'я та
фізичного виховання
Едуард СИВОХОП
«27» червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**СПЕЦІАЛЬНА МЕТОДИКА ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Спеціалізація (за наявності)	016.02 Спеціальна освіта. Олігофренопедагогіка
Освітня програма	Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Спеціальна методика трудового навчання та образотворчого мистецтва**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **016 Спеціальна освіта** предметної спеціальності (спеціалізації) **016.02 Спеціальна освіта. Олігофренопедагогіка** освітньої програми «**Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини**»

Розробники: Кляп М.І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти**

протокол № 15 від «26» червня 2024 р.

Завідувач кафедри Ярослав ФІЛАК

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

протокол № 12 від «27» червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Фелікс ФІЛАК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	третій	третій
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	п'ятий	шостий
	Лекції:	
	26	10
	Практичні (семінарські):	
	34	8
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: письмовий залік	Самостійна робота:	
	60	102

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Спеціальна методика трудового навчання та образотворчого мистецтва**» є засвоєння студентами головних положень методики навчання шкільного курсу трудового навчання та образотворчого мистецтва учнями початкових класів з інтелектуальними порушеннями за програмою спеціальної школи, а також основних методів та прийомів профорієнтаційної роботи; формування педагогічної позиції щодо застосування традиційних та сучасних методів у процесі навчання учнів з порушеннями інтелекту матеріалу з трудового навчання і образотворчого мистецтва; розкриття пізнавального, корекційно-розвиткового та виховного потенціалу цих предметів для учнів з порушеннями інтелекту; формування вмінь та навичок використання знань з методики викладання цих предметів на практиці; розкриття можливостей цих предметів для профорієнтаційної роботи з учнями, що мають порушення інтелекту.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Спеціальна методика трудового навчання та образотворчого мистецтва**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Розуміє та застосовує на практиці закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.	ПРН 3
Вміє планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.	ПРН 6
Має навички здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.	ПРН 10
Володіє методиками сприяння соціальної адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.	ПРН 13

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Залік, відповіді та тести на кожному практичному занятті, реферати, різні види групових завдань (проектів), виготовлення різних виробів та виконання малюнків, модульна контрольна робота, сертифікати за результатами неформальної освіти.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні відповіді на практичних заняттях, тести з кожної теми, групові завдання (проекти), виготовлення різних виробів та виконання малюнків.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота, яка включає виконання тестових завдань; підготовка та захист індивідуального або групового проєкту, сертифікати за результатами неформальної освіти.

Форма підсумкового семестрового контролю: письмовий залік.

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти
Шкала контролю змістового модулю**

Показники	Бали
Змістовий модульний контроль:	
Поточний модульний контроль:	
Письмове опитування: за відповідь за кожне із двох теоретичних питань нараховується по 20 балів, два випадково вибраних варіанти тестових завдань оцінюються по 5 балів кожний (кожний варіант тестів містить по 5 тестів, правильне розв'язання кожного тесту оцінюється в 1 бал)	0-50
Бали за активність на практичних заняттях береться середній бал за оцінювання усних відповідей і тестових занять з усіх занять, що множиться на коефіцієнт 6	0-30
Бали за виконання самостійної роботи: підготовка та захист індивідуального або групового завдання (проєкту) за обраною темою	0-15
Бали за результатами неформального навчання: сертифікат за вебінар, тренінг, конференцію з методики трудового навчання або образотворчого мистецтва, методики навчання учнів з ООП, педагогіки інклюзивного навчання	5
Загальна оцінка	0 - 100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2		Модуль ...	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	9	30	8	30		
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	-	-	-	-	-	-
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-	-	-
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	2	10	2	10		
Індивідуальне або групове завдання із захистом	1	15	1	15		
Результат неформальної освіти	1	5	1	5		
Модульна контрольна робота	1	40	1	40		
Разом		100		100		

Критерії оцінювання питань модульної контрольної роботи

Бали	Критерії оцінки
20	якщо відповідь повна і правильна, з прикладами та поясненнями
15	якщо відповідь по суті правильна, але не повна або без прикладів
10	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять, відсутні приклади та пояснення
5	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять, з помилками
0	якщо відповідь не розкриває суті завдання або не зроблена спроба відповісти на поставлені запитання

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль включає наступний вид контролю: залік.

Залік є заключним підсумковим видом контролю у п'ятому семестрі третього навчального року. До заліку допускаються тільки ті студенти денної форми навчання, які отримали не менше 35 балів як середнє арифметичне за результатами двох змістових модулів.

Студенти, в яких середнє арифметичне за результатами модульних контролів дорівнюють або є вищими за 60 балів, можуть не приймати участі в підсумковому контролі, але за бажанням вони можуть покращити свій рейтинг, прийнявши участь у заліку.

Під час заліку здобувач дає письмові відповіді на 2 теоретичних питання, кожне з яких оцінюється по 40 балів відповідно до критерію оцінювання теоретичної підготовленості, та розв'язує практичне завдання у вигляді ситуативної задачі з спеціальної методики трудового навчання або образотворчої діяльності. Максимальна оцінка за підсумковий модульний контроль складає 100 балів відповідно до шкали оцінювання національної та ЄКТС.

Нарахування балів за теоретичну підготовленість студентів на підсумковому контролі

Бали	Критерії оцінки
40	якщо відповідь повна і правильна, з прикладами і поясненнями
35	якщо відповідь повна і правильна, але є тільки окремі приклади і пояснення
30	якщо відповідь по суті правильна, але з незначними помилками
25	якщо питання висвітлено правильно приблизно наполовину, є наведені приклади і пояснення
20	якщо відповідь містить правильно висвітлені теоретичні поняття приблизно наполовину, наведені приклади, але відсутні пояснення
15	якщо відповідь обмежується тільки визначенням необхідних понять без пояснень і прикладів
10	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять
5	наявна спроба відповісти на поставлені питання, більшість понять висвітлені з помилками
0	якщо відповідь не розкриває суті завдання або не зроблена спроба відповісти на поставлені запитання

Нарахування балів за практичну підготовленість студентів на підсумковому контролі

Бали	Критерії оцінки
20	Відповідь повна і правильна з вказанням всіх структурних етапів та визначенням триєдиної мети
15	Відповідь в цілому правильна, але не вказані окремі структурні етапи або мета визначена не повному обсязі

10	Відповідь включає правильне розуміння основних етапів реалізації завдання, але є неповною
5	Наявна спроба розв'язати поставлене завдання, але є суттєві недоліки, не відображені основні структурні етапи та інші необхідні елементи, передбачені завданням
0	Відповідь не розкриває суті завдання або не зроблена спроба розв'язати поставлене практичне завдання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Спеціальна методика трудового навчання в початковій школі

Тема 1. Зміст і завдання предмету «Трудове навчання» для учнів з порушеннями інтелекту в спеціальній школі.

Сутність і зміст предмету «Трудове навчання» в початкових класах спеціальної школи. Роль праці у корекції психофізичних порушень. Історичний екскурс.

Мета та завдання предмету «Трудове навчання» у процесі навчання і виховання дітей з порушеннями інтелекту.

Особливості профорієнтаційної роботи для дітей з інтелектуальними порушеннями.

Тема 2. Урок трудового навчання для учнів з порушеннями інтелекту

Підготовка вчителя до уроків трудового навчання. Календарно-тематичне планування навчального процесу.

Класифікація та структура уроків трудового навчання.

Методи і прийоми, що використовуються на уроках трудового навчання.

Навчально-методичне забезпечення проведення уроків трудового навчання для учнів з інтелектуальною недостатністю.

Тема 3. Прикладні питання методики проведення уроків трудового навчання у спеціальній школі.

Правила поведінки на уроках трудового навчання.

Зміст та методика роботи з папером і картоном. Зміст та методика роботи з текстильними матеріалами. Зміст та методика роботи з глиною та пластиліном. Зміст та методика роботи з природним матеріалом і конструктором.

Тема 4. Методичні підходи до проведення уроків з окремих тем

Зміст та методика проведення сільськогосподарських робіт. Зміст та методика ознайомлення дітей з комп'ютером. Зміст та методика роботи з деревиною та фанерою. Зміст та методика роботи з нитками, виготовлення вишивки.

Тема 5. Корекційна спрямованість уроків трудового навчання у спеціальній школі.

Психолого-педагогічні основи корекційної спрямованості трудового навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку.

Психологічна основа корекційної складової діяльності учнів на уроках трудового навчання.

Найважливіші напрямки корекційно-виховного впливу на уроках трудового навчання.

Дидактичні правила для стимулювання пізнавальних процесів, мовленнєвого розвитку та розвитку навичок адекватної поведінки на уроках трудового навчання.

Тема 6. Особливості практичної діяльності учнів з порушеннями психофізичного розвитку в процесі трудового навчання.

Особливості сенсомоторного розвитку дітей з порушеннями інтелекту в процесі трудової діяльності.

Особливості орієнтувальної діяльності учнів з порушеннями психофізичного розвитку на уроках трудового навчання.

Планування трудової діяльності на його особливості в учнів спеціальної школи. Виховання навичок самоконтролю в школярів з інтелектуальними порушеннями на уроках трудового навчання.

Сутність і значення працездатності учнів з ООП в процесі практичної трудової діяльності.

Тема 7. Міжпредметні зв'язки трудового навчання з іншими шкільними предметами у спеціальній школі.

Сутність та загальні принципи реалізації міжпредметних зв'язків.

Зв'язок уроків рідної мови з трудовим навчанням. Використання математичних знань на уроках трудового навчання.

Зв'язок інших шкільних предметів з трудовим навчанням.

Модуль 2. Спеціальна методика навчання образотворчого мистецтва у початковій школі.

Тема 1. Зміст і завдання предмету «Образотворче мистецтво» для дітей з інтелектуальними порушеннями. Образотворче мистецтво, його суть і види.

Зміст і завдання предмету «Образотворче мистецтва» у спеціальній школі.

Характеристика видів занять з образотворчого мистецтва для учнів з порушеннями інтелекту.

Значення образотворчого мистецтва в загальній системі навчання і виховання учнів з порушеннями інтелекту.

Роль учителя в організації корекційно-виховної роботи на уроках образотворчого мистецтва.

Педагогічний малюнок як засіб навчання.

Види образотворчого мистецтва та засоби для його вивчення у школі.

Тема 2. Окремі питання методики образотворчого мистецтва для дітей з інтелектуальними порушеннями.

Особливості розумової діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями під час навчання образотворчій діяльності.

Специфіка образотворчої діяльності школярів з інтелектуальною недостатністю у пропедевтичний період.

Корекційно-виховні вправи на уроках образотворчого мистецтва в пропедевтичний період.

Дидактичні шляхи підвищення ефективності корекційно-розвиткової роботи на уроках образотворчого мистецтва.

Тема 3. Структура уроку образотворчого мистецтва в спеціальній школі. Принципи і методи навчання дітей з інтелектуальними порушеннями образотворчій діяльності.

Специфіка постановки завдань на уроках образотворчого мистецтва. Типи уроків образотворчого мистецтва у спеціальній школі.

Загальнокорекційний матеріал. Основний етап. Заключний етап.

Методика пошуку літературного, музичного та образотворчого матеріалу.

Реалізація дидактичних принципів навчання дітей з інтелектуальними порушеннями в процесі занять з образотворчого мистецтва.

Методи навчання дітей з інтелектуальною недостатністю образотворчій діяльності.

Тема 4. Особливості сприймання форми предмету, просторових відношень і кольору учнями спеціальної школи.

Особливості сприймання форми предмета учнями з порушеннями інтелекту.

Особливості передачі форми предметів, що зображуються, учнями з порушеннями інтелекту.

Відображення в малюнках дітей з порушеннями інтелекту просторових відношень предметів.

Особливості кольору в малюнках учнів з порушеннями інтелекту.

Психологічне сприйняття кольорів, їх значення в образотворчому мистецтві.

Тема 5. Корекційно-виховна робота на уроках образотворчого мистецтва для учнів з порушеннями інтелекту.

Ігри і вправи, які рекомендується проводити з учнями спеціальної школи з метою корекції дрібної моторики.

Корекційно-виховна робота на уроках декоративного малювання.

Переваги декоративного малювання в початковий період навчання. Методи, спрямовані на розвиток в учнів уміння складати орнамент.

Тема 6. Реалізація корекційного підходу на окремих видах образотворчої діяльності

Корекційно-виховна робота на уроках малювання з природи.

Корекційно-виховна робота на уроках тематичного малювання.

Арт-терапія як загальний підхід до корекції розвитку дітей з порушеннями інтелекту на уроках образотворчого мистецтва.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Спеціальна методика трудового навчання в початковій школі												
Тема 1. Зміст та завдання предмету «Трудове навчання» у спецшколі	8	2	2			4	9	2				7
Тема 2. Урок трудового навчання для учнів з ПІ	8	2	2			4	9		2			7
Тема 3. Прикладні питання методики проведення уроків трудового навчання у спеціальній школі.	8	2	2			4	9	2				7
Тема 4. Методичні підходи до проведення уроків з окремих тем	8	2	2			4	7					7
Тема 5. Корекційна спрямованість уроків трудового навчання у спеціальній школі.	8	2	2			4	9		2			7
Тема 6. Особливості практичної діяльності учнів з порушеннями ПФР в процесі трудового навчання.	8	2	2			4	10	2				8
Тема 7. Міжпредметні зв'язки трудового навчання з іншими шкільними предметами у спеціальній школі.	10	2	4			4	7					7
Модульне контрольне оцінювання № 1	2	-	2									
Разом за змістовим модулем	60	14	18			28	60	6	4			50
Модуль 2. Спеціальна методика навчання образотворчого мистецтва у початковій школі.												
Тема 1. Зміст і завдання предмету «Образотворче мистецтво» для дітей з ПІ	9	2	2			5	10	2				8
Тема 2. Окремі питання методики образотворчого мистецтва для дітей з ПІ.	9	2	2			5	9					9
Тема 3. Структура уроку образотворчого мистецтва	9	2	2			5	10		2			8

в спеціальній школі. Принципи і методи навчання дітей з ІІ образотворчої діяльності												
Тема 4. Особливості сприймання форми предмету, просторових відношень і кольору учнями спеціальної школи.	10	2	2			6	11	2				9
Тема 5. Корекційно-виховна робота на уроках образотворчого мистецтва для учнів з ІІ.	10	2	2			6	11		2			9
Тема 6. Реалізація корекційного підходу на окремих видах образотворчої діяльності	11	2	4			5	9					9
Модульна контрольна робота № 2	2		2									
Разом за змістовим модулем	60	12	16			32	60	4	4			52
Усього годин	120	26	34			60	120	10	8			102

5.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Модуль 1. Спеціальна методика трудового навчання в початковій школі			
1	<p>Тема: Зміст і завдання предмету «Трудове навчання» для учнів з порушеннями інтелекту в спеціальній школі.</p> <p>1.Сутність і зміст предмету «Трудове навчання» в початкових класах спеціальної школи.</p> <p>2.Роль праці у корекції психофізичних порушень. Історичний екскурс.</p> <p>3.Мета та завдання предмету «Трудове навчання» у процесі навчання і виховання дітей з порушеннями інтелекту.</p> <p>4.Особливості профорієнтаційної роботи для дітей з інтелектуальними порушеннями.</p> <p>5. Підготовка конспекту профорієнтаційної екскурсії (робота в групах)</p>	2	
2	<p>Тема: Урок трудового навчання у спеціальній школі</p> <p>1.Підготовка вчителя до уроків трудового навчання. Календарно-тематичне планування навчального процесу.</p> <p>2.Класифікація та структура уроків трудового навчання для дітей з порушеннями інтелекту.</p> <p>3.Методи і форми роботи на уроках трудового навчання у спеціальній школі.</p> <p>4.Навчально-методичне забезпечення проведення уроків трудового навчання для учнів з інтелектуальною недостатністю.</p> <p>5.Написати план-конспект уроку трудового навчання на довільну тему відповідно до навчальної програми для 1-4 класів (робота в групах).</p>	2	2
3	<p>Тема: Прикладні питання методики проведення уроків трудового навчання у спеціальній школі</p> <p>1.Правила техніки безпеки та поведінки на уроках трудового навчання у спеціальній школі.</p> <p>2.Зміст та методика роботи з папером і картоном.</p> <p>3.Зміст та методика роботи з текстильними матеріалами.</p> <p>4.Зміст та методика роботи з глиною та пластиліном.</p> <p>5.Зміст та методика роботи з природним матеріалом та конструктором.</p> <p>6. Виготовлення аплікації з паперу або тканини.</p>	2	
4	<p>Тема: Методичні підходи до проведення уроків з окремих тем</p> <p>1.Зміст та методика проведення сільськогосподарських робіт.</p> <p>2.Зміст та методика ознайомлення учнів з комп'ютером у початкових класах.</p> <p>3.Зміст та методика роботи з деревиною та фанерою.</p> <p>4.Робота з вишивкою нитками або бісером.</p> <p>5.Виготовлення виробу з пластиліну або соленого тіста.</p>	2	
5	<p>Тема: Корекційна спрямованість уроків трудового навчання для дітей з порушеннями інтелекту.</p> <p>1.Психолого-педагогічні основи корекційної спрямованості трудового навчання для учнів з порушенням інтелектуального розвитку.</p> <p>2. Психологічна основа корекційної складової діяльності учнів на</p>	2	2

	уроках трудового навчання. 3.Найважливіші напрямки корекційно-виховного впливу на уроках трудового навчання. 4. Дидактичні правила для стимулювання пізнавальних процесів, мовленнєвого розвитку та розвитку навичок адекватної поведінки на уроках трудового навчання. 5.Виготовлення виробів з природного матеріалу. Придумати розповідь або казку з персонажами виробу.		
6	Тема: Особливості практичної діяльності учнів з порушеннями психофізичного розвитку в процесі трудового навчання. 1.Особливості сенсомоторного розвитку дітей з порушеннями інтелекту в процесі трудової діяльності. 2.Особливості орієнтувальної діяльності учнів з порушеннями психофізичного розвитку на уроках трудового навчання. 3.Планування трудової діяльності на його особливості в учнів спеціальної школи. Виховання навичок самоконтролю в школярів з інтелектуальними порушеннями на уроках трудового навчання. 4.Сутність і значення працездатності учнів з ООП в процесі практичної трудової діяльності. 5.Підготовка технологічної карти для виготовлення годівнички для птахів з фанери (робота в групах).	2	
7	Тема: Міжпредметні зв'язки трудового навчання з іншими шкільними предметами у спеціальній школі 1.Сутність та загальні принципи реалізації міжпредметних зв'язків. 2.Зв'язок уроків рідної мови з трудовим навчанням. 3.Використання математичних знань на уроках трудового навчання. 4.Зв'язок інших шкільних предметів з трудовим навчанням. 5.Виготовлення сувеніру до Великодня.	2	
8	Захист групових проєктів (конспектів уроків з трудового навчання)	2	
9	Модульна контрольна робота № 1.	2	
	Разом за модулем 1	18	4
Модуль 2. Спеціальна методика навчання образотворчого мистецтва у початковій школі.			
1	Тема: Зміст і завдання предмету «Образотворче мистецтво» для дітей з ІІІ. Образотворче мистецтво, його суть і види. 1.Суть, завдання та особливості проведення уроків з «Образотворчого мистецтва» у спеціальній школі. 2. Значення образотворчого мистецтва в системі навчання і виховання учнів з порушеннями інтелекту. Характеристика видів занять з образотворчого мистецтва для учнів з порушеннями інтелекту. 3.Роль учителя в організації корекційно-виховної роботи на уроках образотворчого мистецтва. 4.Педагогічний малюнок як засіб навчання. 5.Види образотворчого мистецтва та засоби для його вивчення у спеціальній школі. 6.Виготолення малюнку технікою «пальчикове малювання».	2	
2	Тема: Окремі питання методики образотворчого мистецтва для дітей з інтелектуальними порушеннями.	2	

	<p>1. Особливості розумової діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями під час навчання образотворчої діяльності.</p> <p>2. Специфіка образотворчої діяльності школярів з інтелектуальною недостатністю у пропедевтичний період.</p> <p>3. Корекційно-виховні вправи на уроках образотворчого мистецтва в пропедевтичний період.</p> <p>4. Дидактичні шляхи підвищення ефективності корекційно-розвиткової роботи на уроках образотворчого мистецтва.</p> <p>5. Малювання з натури (ваза з квітами).</p>		
3	<p>Тема: Структура уроку образотворчого мистецтва в спеціальній школі. Принципи і методи навчання дітей з III образотворчої діяльності.</p> <p>1. Специфіка постановки завдань на уроках образотворчого мистецтва.</p> <p>2. Типи уроків образотворчого мистецтва у спеціальній школі.</p> <p>3. Загальнокорекційний матеріал. Основний етап. Заклучний етап.</p> <p>4. Методика пошуку літературного, музичного та образотворчого матеріалу.</p> <p>5. Реалізація дидактичних принципів навчання дітей з інтелектуальними порушеннями в процесі занять з образотворчого мистецтва.</p> <p>6. Методи навчання дітей з порушеннями інтелекту образотворчої діяльності.</p> <p>7. Моделювання конспекту уроку образотворчого мистецтва для учнів 1-4 класів.</p>	2	2
4	<p>Тема: Особливості сприймання форми предмету, просторових відношень і кольору учнями спеціальної школи.</p> <p>1. Особливості сприймання форми предмета учнями з порушеннями інтелекту.</p> <p>2. Особливості передачі форми предметів, що зображуються, учнями з порушеннями інтелекту.</p> <p>3. Відображення в малюнках дітей з порушеннями інтелекту просторових відношень предметів.</p> <p>4. Особливості кольору в малюнках учнів з порушеннями інтелекту.</p> <p>Психологічне сприйняття кольорів, їх значення в образотворчому мистецтві.</p> <p>5. Колорит. Орнаменти і їх класифікація.</p> <p>6. Тематичне малювання за мотивами української народної казки.</p>		
5	<p>Тема: Корекційно-виховна робота на уроках образотворчого мистецтва для учнів з порушеннями інтелекту.</p> <p>1. Ігри і вправи, які рекомендується проводити з учнями спеціальної школи з метою корекції дрібної моторики.</p> <p>2. Корекційно-виховна робота на уроках декоративного малювання.</p> <p>3. Переваги декоративного малювання в початковий період навчання. Методи, спрямовані на розвиток в учнів умінь складати орнамент.</p> <p>4. Малювання орнаменту в трафареті (смуга, круг).</p>	2	2
6	<p>Тема: Реалізація корекційного підходу на окремих видах образотворчої діяльності.</p> <p>1. Корекційно-виховна робота на уроках малювання з натури.</p> <p>2. Корекційно-виховна робота на уроках тематичного малювання.</p>	2	

	3. Арт-терапія як загальний підхід до корекції розвитку дітей з порушеннями інтелекту на уроках образотворчого мистецтва 4. Виготовлення тематичного малюнку «Весняний настрій».		
7	Захист групових проєктів (конспект уроку з образотворчого мистецтва)	2	
8	Модульне контрольне оцінювання № 2	2	
Разом за модулем 2		16	4
Всього за семестр		34	8

5.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Модуль 1. Спеціальна методика трудового навчання в початковій школі			
1	Зміст і завдання предмету «Трудове навчання» для учнів з порушеннями інтелекту в спеціальній школі.	4	7
2	Урок трудового навчання у спеціальній школі	4	7
3	Прикладні питання методики проведення уроків трудового навчання у спеціальній школі	4	7
4	Методичні підходи до проведення уроків з окремих тем	4	7
5	Корекційна спрямованість уроків трудового навчання для дітей з порушеннями інтелекту.	4	7
6	Особливості практичної діяльності учнів з порушеннями психофізичного розвитку в процесі трудового навчання.	4	8
7	Міжпредметні зв'язки трудового навчання з іншими шкільними предметами у спеціальній школі	4	7
Разом за модулем 1		28	50
Модуль 2. Спеціальна методика навчання образотворчого мистецтва у початковій школі.			
1	Зміст і завдання предмету «Образотворче мистецтво» для дітей з ІІІ. Образотворче мистецтво, його суть і види.	5	8
2	Окремі питання методики образотворчого мистецтва для дітей з інтелектуальними порушеннями.	5	9
3	Структура уроку образотворчого мистецтва в спеціальній школі. Принципи і методи навчання дітей з ІІІ образотворчої діяльності.	5	8
4	Особливості сприймання форми предмету, просторових відношень і кольору учнями спеціальної школи.	6	9
5	Корекційно-виховна робота на уроках образотворчого мистецтва для учнів з ІІІ.	6	9
6	Реалізація корекційного підходу на окремих видах образотворчої діяльності.	5	9
Разом за модулем 2		32	52
Всього		60	102

5.5. Індивідуальні завдання

Модуль 1. Спеціальна методика трудового навчання в початковій школі

Здобувачі групи об'єднуються в групи по 2-3 осіб для виконання групового проєкту за обраною темою. Темі окремих груп не дублюються. Виконаний проєкт треба захистити.

1.Аналіз опублікованих джерел з методики трудового навчання в початкових класах спеціальної школи у фахових науково-методичних періодичних виданнях. Складання анотованого списку.

2.Нормативно-правова база щодо викладання трудового навчання в початкових класах спеціальної школи. Складання переліку чинних документів з посиланням на джерело інформації. Підготовка анотацій документів.

3.Пошук та аналіз інформації з питань методики трудового навчання в початкових класах спеціальної школи в мережі Інтернет. Складання списку посилань на відповідні сайти із стислим змістом матеріалів.

4.Розробити конспект уроку у початкових класах з трудового навчання за обраною темою для учнів певного класу (теми різних студентів або різних груп не дублюються) відповідно до Навчальної програми для підготовчого та 1-4 кл. Програмою передбачено виготовлення виробу з паперу, тканини, природних матеріалів (листя, квітів, трави, моху, пір'я, соломи, насіння), солоного тіста або пластиліну. Технологія виготовлення виробу має бути представлена в конспекті уроку, виріб для зразку має бути виготовлений здобувачем освіти.

Конспект уроку має бути оформлений згідно вимог (мета освітня, виховна, корекційно-розвивальна; визначена структура і тип уроку; містить пояснення алгоритму виготовлення виробу).

5.Розробити конспект профорієнтаційної екскурсії для учнів 4 класу спеціальної школи.

У конспекті екскурсії відобразити також наступний план:

- місце проведення та дата;
- тема екскурсії;
- мета екскурсії;
- обладнання;
- маршрут (схема) з указанням часових рамок окремих етапів екскурсії у таблиці:

Таблиця

Час	Діяльність вчителя	Діяльність учнів	Примітка
	Основні питання екскурсії	Відповіді учнів	

Виконані роботи необхідно здати на перевірку до терміну проведення модульної контрольної роботи № 1 (у роздрукованому вигляді з відповідними матеріалами або в електронному вигляді з фото на адресу klyap.marianna@uzhnu.edu.ua).

При виконанні завдання необхідно дотримуватися принципу академічної доброчесності.

Модуль 2. Спеціальна методика навчання образотворчого мистецтва у початковій школі.

Здобувачі групи об'єднуються в групи по 2-3 осіб для виконання групового проекту за обраною темою. Теми окремих груп не дублюються. Виконаний проект треба захистити.

1.Аналіз опублікованих джерел з методики образотворчого мистецтва в початкових класах спеціальної школи у фахових науково-методичних періодичних виданнях. Складання анотованого списку.

2.Нормативно-правова база щодо викладання образотворчого мистецтва в початкових класах спеціальної школи. Складання переліку чинних документів з посиланням на джерело інформації. Підготовка анотацій документів.

3.Пошук та аналіз інформації з питань методики образотворчого мистецтва в початкових класах спеціальної школи в мережі Інтернет. Складання списку посилань на відповідні сайти із стислим змістом матеріалів.

4.Розробити конспект уроку у початкових класах з образотворчого мистецтва за обраною темою для учнів певного класу (теми різних студентів або різних груп не дублюються)

відповідно до Навчальної програми для підготовчого та 1-4 кл. Програмою передбачено виконання малюнка за певною тематикою та використанням різних зображувальних засобів (олівців, акварельних фарб, гуаші, фломастерів, крейди тощо). Алгоритм виконання малюнка має бути представленим у конспекті уроку, зразок малюнка має бути виконаним здобувачем.

Конспект уроку готується згідно вимог (визначається триєдина мета, тип і структура уроку представлена послідовність роботи над малюнком).

5. Розробити конспект екскурсії до Закарпатського обласного художнього музею або до музею архітектури та побуту для учнів 4 класу спеціальної школи.

У конспекті екскурсії відобразити також наступний план:

- місце проведення та дата;
- тема екскурсії;
- мета екскурсії;
- обладнання;
- маршрут (схема) з указанням часових рамок окремих етапів екскурсії у таблиці:

Таблиця

Час	Діяльність вчителя	Діяльність учнів	Примітка
	Основні питання екскурсії	Відповіді учнів	

Виконані роботи необхідно здати на перевірку до терміну проведення модульної контрольної роботи № 2 (у роздрукованому вигляді з відповідними матеріалами або в електронному вигляді з фото на адресу klyap.marianna@uzhnu.edu.ua).

При виконанні завдання необхідно дотримуватися принципу академічної доброчесності.

Питання для підсумкового контролю

Модуль 1. Спеціальна методика трудового навчання в початковій школі

- 1.Зміст і сутність викладання трудового навчання в початкових класах для дітей з порушенням інтелекту.
- 2.Роль праці у корекції психофізичних порушень дітей. Історичний екскурс.
- 3.Мета і завдання трудового навчання у спеціальній школі.
- 4.Підготовка вчителя до уроків трудового навчання. Календарно-тематичне планування навчального процесу.
- 5.Класифікація та структура уроків трудового навчання для дітей з порушеннями інтелекту.
- 6.Методи і форми роботи на уроках трудового навчання у спеціальній школі.
- 7.Зміст та методика роботи з папером і картоном.
- 8.Зміст та методика роботи з текстильними матеріалами.
- 9.Зміст та методика роботи з глиною та пластиліном.
- 10.Зміст та методика роботи з природним матеріалом та конструктором.
- 11.Зміст та методика проведення сільськогосподарських робіт.
- 12.Зміст та методика ознайомлення учнів з комп'ютером у початкових класах.
- 13.Психолого-педагогічні основи корекційної спрямованості трудового навчання учнів з порушенням інтелектуального розвитку.
- 14.Найважливіші напрямки корекційно-виховного впливу на уроках трудового навчання.
- 15.Пропедевтика профорієнтаційної роботи у початкових класах спеціальної школи.
- 16.Особливості сенсомоторного розвитку дітей з порушеннями інтелекту в процесі трудової діяльності.
- 17.Особливості орієнтувальної діяльності учнів з порушеннями психофізичного розвитку на уроках трудового навчання.

18.Планування трудової діяльності на його особливості в учнів спеціальної школи. Виховання навичок самоконтролю в школярів з інтелектуальними порушеннями на уроках трудового навчання.

19.Сутність і значення працездатності учнів з ООП в процесі практичної трудової діяльності.

20.Сутність та загальні принципи реалізації міжпредметних зв'язків на уроках трудового навчання у спеціальній школі

21.Зв'язок уроків рідної мови з трудовим навчанням.

22.Використання математичних знань на уроках трудового навчання.

23.Зв'язок інших шкільних предметів з трудовим навчанням.

Модуль 2. Спеціальна методика навчання образотворчого мистецтва у початковій школі.

1.Суть, завдання та особливості проведення уроків з «Образотворчого мистецтва» у початкових класах спеціальної школи.

2. Значення образотворчого мистецтва в системі навчання і виховання учнів з порушеннями інтелекту.

3.Характеристика видів занять з образотворчого мистецтва для учнів з порушеннями інтелекту.

4.Роль учителя в організації корекційно-виховної роботи на уроках образотворчого мистецтва.

5.Педагогічний малюнок як засіб навчання.

6.Види образотворчого мистецтва та засоби для його вивчення у спеціальній школі.

7.Особливості розумової діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями під час навчання образотворчій діяльності.

8.Специфіка образотворчої діяльності школярів з інтелектуальною недостатністю у пропедевтичний період.

9.Корекційно-виховні вправи на уроках образотворчого мистецтва в пропедевтичний період.

10.Дидактичні шляхи підвищення ефективності корекційно-розвиткової роботи на уроках образотворчого мистецтва.

11.Специфіка постановки завдань на уроках образотворчого мистецтва.

12.Типи уроків образотворчого мистецтва у спеціальній школі.

13.Загальнокорекційний матеріал. Основний етап. Заключний етап.

14.Методика пошуку літературного, музичного та образотворчого матеріалу.

15.Реалізація дидактичних принципів навчання дітей з інтелектуальними порушеннями в процесі занять з образотворчого мистецтва.

16.Методи навчання дітей з порушеннями інтелекту образотворчій діяльності.

17.Особливості сприймання форми предмета учнями з порушеннями інтелекту.

18.Особливості передачі форми предметів, що зображуються, учнями з порушеннями інтелекту.

19.Відображення в малюнках дітей з порушеннями інтелекту просторових відношень предметів.

20.Особливості кольору в малюнках учнів з порушеннями інтелекту. Психологічне сприйняття кольорів, їх значення в образотворчому мистецтві.

21.Ігри і вправи, які рекомендується проводити з учнями спеціальної школи з метою корекції дрібної моторики.

22.Корекційно-виховна робота на уроках декоративного малювання.

23.Переваги декоративного малювання в початковий період навчання. Методи, спрямовані на розвиток в учнів уміння складати орнамент.

24.Корекційно-виховна робота на уроках малювання з натури.

25. Корекційно-виховна робота на уроках тематичного малювання.

6. ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни використовуються традиційні та проблемні лекції, семінари, самостійна позааудиторна робота (написання рефератів та підготовка презентацій), консультації. Здобувачам пропонується прослухати певні тренінги або вебінари щодо навчання

математики учнями з ООП на освітніх платформах «На урок», «Освіторія», «EdEra» в рамках неформальної освіти.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Технічні засоби: комп'ютер, проектор.
2. Обладнання: екран, фліп-чарт.
3. Програмне забезпечення: Google Meet, Zoom для дистанційного навчання.
4. Матеріали, що використовуються на практичних заняттях для виготовлення зразків виробів та малюнків (за можливостями здобувачів та викладача).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Гіренко Н.А. Спеціальна методика трудового навчання: навчальний посібник [для здобувачів бакалаврського рівня вищих навчальних закладів за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» та вчителів початкових класів спеціальної школи]. Слов'янськ: Вид-во Б.І. Маторіна, 2020. 103 с.
2. Левицький В.Е. Спеціальна методика викладання ручної праці: Курс лекцій/ В.Е. Левицький. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошинський В.С., 2008. – 72 с.
3. Мерсіянова Г.М. Професійно-трудове навчання у спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах для розумово відсталих дітей: посібник. К.: Педагогічна думка, 2012. 80 с.
4. Методика навчання учнів 1-4-х класів спеціальної школи: Навчальний посібник / за ред. О.В. Гаврилова. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2011. – 312 с.
5. Образотворче мистецтво з методикою навчання: курс лекцій до предмета для студентів денної та заочної форми навчання напряму підготовки 6.010102 «Початкова освіта»/ уклад. І.Е. Майборода. Мукачево: МДУ, 2017. 41 с.
6. Опалюк О.М., Опалюк Т.Л., Лісовий О.І. Образотворче мистецтво зі спеціальною методикою викладання: Навчально-методичний посібник / О.М. Опалюк, Т.Л. Опалюк, О.І. Лісовий. - Кам'янець-Подільський: «МЕДОБОРИ-2006», 2009. – 224 с.
7. Прикладна корекційна психопедагогіка: олігофренопедагогіка: Навчальний посібник. – Вид. 2-ге, перер. та доповн. / За ред. О.В. Гаврилова. - Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2017. – 600 с.

Допоміжна література

1. Інклюзивне навчання: досвід упровадження /упоряд. А. Колупаєва. – К.: «Вид. група «Шкільний світ», 2015. – 200 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
2. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Педагогічні технології інклюзивного навчання / А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко. – Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. – 160 с. (Інклюзивна освіта).
3. Миронова С.П. Методика корекційної роботи при порушеннях пізнавальної діяльності: підручник / С.П. Миронова. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2014. – 260 с.
4. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник / С.П. Миронова. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. – 164 с.
5. Миронова С.П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник / С.П. Миронова. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. – 312 с.
6. Синьов В.М. Психокорекційна педагогіка. Олігофренопедагогіка: Підручник. – Частина І. Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). – Вид. 2-е. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. – 242 с.

7. Синьов В.М. Психокорекційна педагогіка. Олігофренопедагогіка: Підручник. – Частина 2. Навчання і виховання дітей. Вид.2, випр. і доп. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. – 242 с.
8. Шевців З.М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник / З.М. Шевців. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 248 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Навчальні програми для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchannya-ditej-u-specialnih-zakladah-osviti/osvita-ditej-z-osoblivimi-potrebami/navchalni-programi/korekcionni-programi/dlya-ditej-z-porushennyami-intelektualnogo-rozvitku>
2. Збірник освітніх ресурсів (I частина, II частина, III частина). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchannya-ditej-u-specialnih-zakladah-osviti/osvita-ditej-z-osoblivimi-potrebami/navchalni-programi/korekcionni-programi/dlya-ditej-z-porushennyami-intelektualnogo-rozvitku>
3. Підручники для осіб з особливими освітніми потребами. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/9-klas/28-pdruchniki-dlya-osb-z-osoblivimi-osvtvimi-potrebami/>
4. Ресурсний центр з підтримки інклюзивної освіти ЗІПО. URL: <http://zakinppo.org.ua/centri/oblasnij-resursnij-centr-z-pidtrimki-inkluzivnoi-osviti/metodichni-materiali>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)